

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kuuluttaa kaivoslain (10.6.2011/621) 40 §:n nojalla

kullanhuuhdentalupahakemuksen

Lupatunnus: HL2021:0012

Hakijat: Tero Kyllönen

Alueen sijainti: Inarin kunta, Sotajoki, 7,0 ha

Konekaivu 3 000 m³/v. Hakija hakee lisäksi määräystä päätöksen täytäntöönpanoon lapiokaivun osalta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Mielipiteet ja muistutukset

Mielipiteet ja muistutukset voi lähettää 7.12.2021 mennessä lupatunnus mainiten sähköisesti osoitteeseen kaivosasiat@tukes.fi tai osoitteeseen Tukes, PL 66, 00521 Helsinki

Nähtävilläolo

Kuulutus ja hakemusasiakirjat ovat nähtävänä 29.10.2021 – 7.12.2021 Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kullanhuuhdentaluvat>.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7) päivänä kuulutuksen julkaisusta.

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 5052 000

KULLANHUHDONTALUPAHAKEMUS

Pakolliset kentät ovat merkitty tähdellä. Ennen hakemuksen toimittamista kaivosviranomaiselle, kullanhuhdontalupaa hakevan on huolehdittava, että pakolliset kohdat ovat täytetty asianmukaisesti.

1. HAKIJAN TIEDOT

1.1. Etu- ja sukunimi *

Tero Kyllönen

1.2. Postiosoite *

1.3. Postinumero *

1.4. Postitoimipaikka *

1.5. Puhelinnumero

1.6. Sähköposti

1.7. Muut hakijat yhteystietoiheen

2. ALUEEN TIEDOT

2.1. Ehdotus alueen nimeksi

Viulu

2.2. Alueen pinta-ala * ha (enintään 5 ha)

2.3. Sijainti: Lappi, valtion omistama alue *

Inarin kunta

Sodankylän kunta

Sallan kunta

muu

mikä?

2.4. Haetun alueen tarkempi sijainti (joen, puron tarkkuudella)

Sotajokeen lännestä laskevan nimettömän puron verrella, Kutturaan menevän tien pohjoispuolella

2.5. Hakijan esitys luvan voimassaoloajaksi, mikäli vähemmän kuin 4 vuotta: vuotta

2.6. Selvitys hakemuksen kohteena olevasta alueesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista sekä pääpiirteittäinen selvitys merkittävistä luonto- ja kullanhoidontakulttuuriarvoista alueella *

Selvitys mm. luonnonsuojelulain, erämaalain ja muinaismuistolain nojalla aluetta koskevista rajoituksista. Saamelaisten kotiseutualuetta ja erityistä poronhoitoaluetta koskevassa hakemuksessa on kyseisiä alueita koskevat säännökset otettava huomioon.

Alue on kokonaisuudessaan erityistä poronhoitoaluetta (Hammastunturin paliskunta).
Alue on kokonaisuudessaan saamelaisten kotiseutualuetta.
Alueelta ei ole tavattu muinaismuistolain mukaisia muistomerkkejä tai kulttuurijäänteitä.
Alueella ei ole tavattu kullanhoidontakulttuurikohteita

2.7. Selvitys alueen käyttöä koskevien rajoitusten huomioon ottamisesta *

Alue ei kuulu mihinkään suojeluohjelmaan, vaan on talousmetsäaluetta. Aluetta on kauttaaltaan hakattu, mutta soiset ja hyvin harvapuustoiset alueet ovat hakkaamatta.
Ympäristössä on useita metsäautoteitä ja lukematon määrä ajouria.
Tälle paikalle, lähelle sen pohjoispuolen reunaa tulee metsäautotie.
Hakijan käsityksen mukaan alueeseen ei kohdistu mitään ympäristönsuojelullisia rajoituksia.

2.8. Selvitys alueen oikeusvaikutteisista kaavoista ja mahdollisesti vireillä olevista kaavahankkeista sekä selvitys siitä, ettei haetulla alueella ole kaivoslain (621/2011) 46 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua estettä *

Alueella on voimassa valtioneuvoston 27.12.2007 vahvistama Pohjois-Lapin maakuntakaava, mitä ollaan parhaillaan uudistamassa. Kaavassa haettu alue on merkitty: M1- metsä ja porotalousvaltainen alue. Aluetta voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin.
Alueella ei ole voimassa yleiskaavaa.

Alueella ei ole mitään kaivoslain (621/2011) 46§ lueteltuja esteitä.

3. SELVITYS TOIMINNASTA JA TOIMINNAN VAIKUTUKSISTA

3.1. Kuvaus toiminnan määrästä, laadusta ja aikataulusta *

Ennen perusteellisia tutkimuksia on mahdollonta kuvata tarkkaa toiminnan laatua.
Tutkimus tapahtuu lapiolla ja/tai kevyttä kaivinkonetta käyttäen.
Toiminnan maksimivolyymi on:
Kaivu tapahtuu lapiolla tai yhdellä yhden kaivinkoneen kaivuyksiköllä, jossa varsinainen tuotantokone on pieni tela-alustainen, ympäröivä pienoiskaivinkone.
Maankäyttö on enintään 100 - 3000 m³/vs (lapiokaivu tai 500 m³ pienkonekaivu tai 3000 m³ konekaivu)
Käytetty vesi on 100% kiertovettä ja sen kierrätysnopeus on enintään 1500l/min.
Apukoneena kaivupaikan valmisteluissa sekä ongelmallisissa tilanteissa voidaan käyttää ylimääräistä isompaa kaivinkonetta ja maisemoinnissa mahdollisesti puskuotraktoria.
Alustava aikataulu on:
Tutkimustyö, valmistelut ja toiminnan aloittaminen 1- 4 vuodet,
Varsinainen kaivutyö 5 - 13 vuodet
Alueen maisemointi ja lopputyöt 14. vuosi

Lapiolla ja/ tai oneella tehtyjen koekuoppien kaivamisen jälkeen varmistuu lopullinen kaivutapa. Mahdollisuuksien mukaan pyritään valitsemaan mahdollisimman kevyttä kalustoa. Todennäköistä on, että valmistelutyössä käytetään n. 20 tonnin kaivinkonetta, jonka jälkeen tapahtuva pitkäkestoinen rikastustyö tehdään paljon pienemmällä, alle 6 tonnin kaivinkoneella

3.2. Onko alueella tarkoitus suorittaa koneellista kullankaivuuta? Kyllä Ei

3.3. Onko hakijalla alueelle voimassaoleva ympäristölupa? Kyllä Ei

3.4. Onko hakemukseen liitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma? * Kyllä Ei

3.5. Miten kulku alueelle järjestetään? *

Haetun alueen reunaan tulee metsäautotie

3.6. Selvitys niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea *

Mainitse mm. alueen paliskunta, sijoittuuko alue saamelaiden kotiseutualueelle, vm.

Hammastunturin paliskunta
Saamelaiskäräjät
Inarin kunta
Metsähallitus/Metsätalous

3.7. Hakijan arvio toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista sekä selvitys toiminnan haitallisten vaikutusten ehkäisystä *

Jos kullanhuuhtontalupaa koskeva hakemus kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle, on toiminnan vaikutuksia arvioitava saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana, koltta-alueella kolttalaissa säädettyjen tavoitteiden kannalta ja erityisesti poronhoitoalueella poronhoidon kannalta.

Alueella kaivetaan maata enintään puolen hehtaarin verran kerrallaan, jonka jälkeen alue ennallistetaan. Alue pidetään porojen liikkumisen kannalta mahdollisimman turvallisena. Porot eivät ole toiminnasta ennenkään häiriytyneet, vaan hakeutuvat maakasojen päälle makoilemaan ja syövät mielellään ennallistetuissa paikoissa kasvavaa kortetta ja heinää.

Hakijan käsitys on, että alueen soistunut osa on enimmäkseen kesälaidunta.

Porotalouden lisäksi on hakijan mahdotonta tunnistaa mitään suoria tai välillisiä vaikutuksia saamelaisten oikeuteen harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan. Alueella voi harjoittaa metsästystä kuten aiemminkin, alueella ei ole ollut koskaan kalastusmahdollisuuksia. Toiminta ei haittaa keräilyä eikä muuta luonnonkäyttöä. On vaikea kuvitella kuinka se vaikuttaisi saamelaiskulttuurin perinteisiin muotoihin, kuten keräilyyn, käsitöiden tekemiseen, tarinaperinteeseen tai joikaamiseen tai näiden nykyisiin muotoihin.

Laitumien pienenemisen taloudellinen vaikutus on enintään alle euron suuruinen vuodessa.

Alue ei kuulu koltta-alueeseen.

3.8. Selvitys toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä *

Toiminta päätetään ympäristöluvan määräysten mukaisesti, mikäli päädytään alueen koneelliseen hyödyntämiseen. Kaivukuopat tasoitetaan ja sivuun siirretty orgaaninen aines laitetaan pintakerrokseksi. Mahdollisuuksien mukaan maisemointia tehdään vuosittain lopputöiden vähentämiseksi.

4. RAKENTAMINEN

4.1. Haetaanko alueelle lupaa rakentaa rakennus tai rakennelma tämän hakemuksen yhteydessä?

Kyllä

Ei

4.2. Perustelut rakentamistarpeelle

Perustelut rakentamistarpeen puuttumiselle:

Alueelle tuodaan asuntovaunu sekä kiinteällä rungolla oleva teltta sekä varusteiden kuivatustila, mihin tarvittaessa haetaan kunnalta toimenpidelupa.

4.3. Onko hakemukseen liitetty rakennusta tai rakennelmaa koskevat rakennuspiirustukset?

Kyllä

Ei

5. VAKUUS

Hakijan ehdotus vakuuden suuruudesta/selvitys sen tarpeellisuudesta. **Ehdotus perusteltava.**

Hakija esittää kolmeosaista vakuutta. Hakijan lapiokaivun ajaksi hakija ehdottaa vakuudeksi 1200 euroa, mikäli hakija laajentaa kaivuaan enintään 500 m³ konekaivuiksi, hakija täydentää vakuutta 2500 euron suuruiseksi ja mikäli hakija laajentaa toimintaansa varsinaiseksi konekaivuksi (3000 m³), hakijan täydentää vakuuden 4000 euron suuruiseksi.

Perustelut:

Kaivu pyritään toteuttamaan ensijaisesti mahdollisimman keveällä kaivinkoneella

Kaivu tehdään järjestelmällisesti pieninä kerta-aukaisuina.

Kalusto on kevyttä ja helposti siirrettävää.

Alueelle on helppo ja edullinen tulla: Metsäautotie on alueen rajalla ja sitä pitkin voi liikkua millä tahansa kalustolla ilman ongelmia..

Ympäristön kullankaivajilla on käytettävissään kaivinkonekalustoa, jolla lopputyöt on helppo tehdä, jos kaivaja ei itse siihen kykene.

6. MUUT TIEDOT

Muut hakemuksen käsittelyyn mahdollisesti vaikuttavat lisätiedot.

Hakija on harjoittanut kullankaivua kymmenien vuosien ajan moitteettomasti.

Hakija pyytää kaivosviranomaista ottamaan päätöksessään huomioon AVI:n ympäristöyksikön ympäristöluvissa tekemän linjauksen, että pilaantumattoman maa-aineksen väliaikainen läjitys, mikä käytetään maisemointiin, ei muodosta sellaista kaivannaisjätteen jätealuetta, josta olisi laadittava erillinen jätehuoltosuunnitelma tai jolle olisi asetettava vakuus. Tämän linjauksen on hyväksynyt myös Vaasan hallinto-oikeus (esimerkki Selperinojan läheiseltä alueelta 14/0376/2 annettu 23.12.2014).

Hakija jättää ympäristölupahakemuksen rinnakkaiseen käsittelyyn tämän hakemuksen kanssa.

Hakija hakee toimeenpanomääräystä muutoksenhaun varalta siltä osin, kun kaivu tapahtuu lapiolla.

Hakija toimittaa tämän hakemuksen allekirjoitettuna paperiversiona kaivosviranomaiselle, missä yhteydessä myös virkatodistus toimitetaan.

Hakemuksen laatimisessa on avustanut Antti Peronius, fm (geologi) Inari.

Allekirjoitus (kaikkien hakijoiden) *

PAKOLLISET LIITTEET:

1. Hakijan virkatodistus (kaikkien hakijoiden)
2. Kartta alueesta
3. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Muista liittää hakemukseen kaikki tarvittavat liitteet!

KAIVANNAISJÄTTEEN JÄTEHUOLTOSUUNNITELMA

Jätehuoltosuunnitelman voi tehdä tällä lomakkeella tai vapaamuotoisesti. Tästä lomakkeesta tulee täyttää kohdat 1-5 ja 7. Huomaa, että kohta 6 koskee VAIN mahdollista jätealuetta.

1. Kullanhuuhdonta-alueen lupatunnus (täytetään, jos tiedossa)

Haettu alue: Viulu

2. Kullanhuuhdontaluvan hakija/ haltija

Tero Kyllönen

3. Kaivannaisjäte

Kaivannaisjätteen laji	Arvioitu määrä (m ³) koko tuotantoaikana	Hyödyntäminen 1 maisemoinnissa 2 muu hyödyntämistapa, mikä?	Tiedot ympäristövaikutuksista. Sanallinen kuvaus.
Pintamaat	400	1. Maisemoinnissa	Pilaantumattomia maa-aineksia, ei ympäristövaikutuksia läjitys voi tuottaa visuaalista haittaa
Kannot ja muu puuaines	40	2. Polttopuuna, mikäli kelvollista	Läjitys voi tuottaa visuaalista haittaa
Kivennäismaat (kivet ja muu maa-aines)	25000	1. Maisemoinnissa	Läjitys voi tuottaa visuaalista haittaa
Muut (esim. selkeytysal- taiden lietteet) Yksilöi alle			
Altaiden pohjiin kertyvä lieju ja muta	40	1. Maisemoinnissa	Lieju ja muta on kuoppien pohjalla, ei edes visuaalista haittaa

4. Selvitys vaikutusten ehkäisemiseksi toteutettavista toimista toiminnan aikana ja sen päätyttyä (esim. sijoitus, peittäminen, ym.)

Tutkimustoiminnan kasat sijoitetaan painanteisiin yms. sellaisiin maastonkohtiin, että ne eivät näy kauas. Kuoppien seinämät sorrutetaan siten, että niistä ei ole kulkijoille vaaraa. Mikäli altaisiin kertyy liejua ja on todennäköistä, että kevättulvat pääsevät siihen, lieju peitetään hiekalla ja soralla. Läjitysalueet sijoitetaan niin, että ne eivät pääse valumaan jokeen.

5. Selvitys seurannasta ja tarkkailusta toiminnan aikana ja sen päätyttyä (esim. silmämääräinen tarkkailu)

Pilaantumattomien maa-ainesten läjitysalueita seurataan silmämääräisesti.

6. Tiedot maa- ja kiviainesjätealuetta koskevista jälkitoimenpiteistä (esim. siistiminen, maisemointi)

Maisemointia tehdään mahdollisuuksien mukaan vuosittain.

Kyseinen suunnitelma on tehty sillä olettamuksella, että kaivu tehdään lapiokaivuna.

Mikäli alueelle tehdään ympäristöilmoitus tai haetaan ympäristölupaa, niin niiden prosessien yhteydessä tehdään direktiivin mukainen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma haetuille maamäärille

7. Päivämäärä ja laatija

14.3.2021

Jätehuoltosuunnitelmaa ei vaadita, jos luvanhaltijan on laadittava sellainen ympäristönsuojelulain nojalla.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman tavoite ja sisältö:

Jätehuoltosuunnitelman laatimisen tavoitteena on jätteen synnyn ehkäisy, jätteiden hyödyntämisen edistäminen sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisy.

Kullanhuuhdonnassa syntyvät kaivannaisjätteet:

Kullanhuuhdonnassa syntyviä kaivannaisjätteitä ovat esimerkiksi pintamaat, kannot, kivet ja selkeytysaltaiden lietteet. Pintamaat ovat tuotantoalueen valmistelussa poistettavia maita, jotka ovat pääasiassa orgaanista ainesta; turvetta ja kasvillisuutta. Valmistelun ja tuotannon aikana alueelta voi kertyä kiviä sekä kantoja.

Ympäristövaikutukset riippuvat kaivannaisjätteestä ja sen hyödyntämisestä. Lietteistä voi tulla kiintoaine- ja ravinnepäästöjä, jos lietteet sijoitetaan eroosiolle alttiiksi lähelle oja. Maa-aineksen läjittäminen voi aiheuttaa maisemahaittaa.

Kaivannaisjätteiden hyödyntäminen:

Pintamaita ja kiviä voi käyttää maisemointiin. Tällaiset toimenpiteet ovat kaivannaisjätteen hyödyntämistä.

Lähetä hakemus

Tulosta hakemus

**Liite Kullanhuuhdentalupahakemukseen:
Kullanhuuhdentalupa-alueelle Viulu, Hakijana Tero Kyllönen**

Hakijan selvitys kullankaivuhankkeen mahdollisten vaikutusten suhteesta saamelaisten oikeuteen harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan.

Inarin kunnassa, ns. Sotajoen/ Kutturin tien kullanhuuhdonta-alueella.

Hakija tunnistaa sen, että hän on velvollinen selvittämään hankkeen mahdollisia vaikutuksia liittyen saamelaisten oikeuteen harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan.

Näitä asioita on selvitettävä kullanhuuhdentalupaprosesseissa siltä osin kuin kaivoslaki niitä velvoittaa selvittämään yhteistyössä mm. saamelaiskäräjien, Metsähallituksen ja paliskunnan kanssa.

Ympäristölupaprosessissa selvitysvelvollisuus on yksin hakijalla. Hakijan käsitys on, että sikäli kuin ko. mahdollinen vaikutus liittyy maan käyttöön se on ratkaistava kullanhuuhdentalupaprosessissa ja siltä osin kuin vaikutus liittyy mihinkään päästön tai välillisestikin vesistöön, se tulee ratkaista ympäristö- ja vesitalousluvassa.

Hakija haluaa tuoda lupaprosessiin kaiken sen, mihin hakija tältä osin kykenee eli ensisijaisesti oman tietonsa kaivutavasta ja -määrästä, liikkumisesta ja muusta toiminnasta.

Tältä pohjalta hakija on pyrkinyt tunnistamaan mahdollisia vaikutuslähteitä, vaikutusketjuja ja vaikutuskohteita saamelaisten kielellisiin ja kulttuurillisiin toimintoihin.

Saamelaiskulttuurin ilmenemismuotoja ovat julkisesti saatavien tietojen mukaan mm. poronhoito, metsästys, kalastus, tarinaperinne, keräily, joikaus ja käsityöt perinteisessä ja nämä kaikki osin myös nykyaikaisessa muodossaan.

Em. toiminnoilla on oikeus muuttua ja siksi mm. koneellistunut poronhoito on katsottu kuuluvaksi em. kulttuurinsuojan piiriin.

Hakijan suunniteltu konekaivu ei tapahdu suurimmaksi osaksi vesistön äärellä ja siltä osin, kun se tapahtuu vesistöön kuulumattoman noron äärellä, oletettavaa on, että Ympäristö- ja vesitalousluvassa ei tulla myöntämään päästölupaa lainkaan. Kun oletettavia vaikutuksia vesistöön ei ole lainkaan, niin ei niitä myöskään kohdistu esim. yleiseen kalastukseen, tällöin ei voi myöskään olla mitään vaikutuksia erityiseen saamelaiseen kalastusperinteeseen. Vesistöön ja kalastukseen liittyvä vaikutus on kaikissa tapauksissa selkeimmin ympäristö- ja vesitalouslupaan liittyvä asia.

Samoin toiminnalla on äärettömän pieni vaikutus yleiseen, kaikkien harjoittamaan metsästykseen, jolloin sillä on olettavasti vastaava osuus myös saamelaiseen metsästysperinteeseen. Pinta-alaan perustuva metsästyksen olosuhteiden pieneneminen on hakijan arvion mukaan kymmenesmiljoonasosia, sillä kullankaivualue ei ole sinällään pois metsästyskäytöstä. Kesällä kuin kaivutoimintaa

tehdään, kenelläkään ei ole alueella minkäänlaista metsästysoikeutta ja metsästysaikana kullankaivutoimintaa ei enää alueella harjoiteta.

Hakija ei myöskään kykene rakentamaan mitään vaikutusketjuja (vaikutuslähde, vaikutustapa, vaikutuskohde) tarinaperinteeseen, keräilyyn, joikaukseen tai käsitöiden tekemiseen. Eikä hakijan tietojen mukaan tällä alueella – Hammastunturin paliskunnassa sellaisia väitteitä ole esitettykään.

Suhde saamelaiseen porotalouteen on ongelmallisempi. Hakija käsittelee tässä ensisijaisesti pinta-alavaikutuksia porotalouteen, sillä päästöjen vaikutus porotalouteen tullaan ratkaisemaan ympäristölupaprosessissa.

Saamelaiskäräjien sarjatuotetuissa lähes sadassa muistutus- ja valitusdokumenteissa viljellään julistuksenomaisesti sitä, että saamelainen poronhoito on luontosidonnaista ja perustuu mm. laidunkiertoon, luonnonlaitumiin, luonnon kunnioittamiseen yms. hyviin asioihin.

Näillä argumenteilla saamelainen poronhoito erotetaan jostakin muusta, mitä on samoissa paliskunnissa tapahtuva suomalaisten poromiesten poronhoito tai suomalaisten paliskuntien vastaavissa luonnonolosuhteissa tapahtuva poronhoito. Missään ei täsmällisesti kuvata sitä, kuinka toiminta eroaa jostakin muusta, mutta siitä huolimatta erilaisuutta korostetaan erilaisilla ylätasoa väitteillä. Näiden väitteiden todenperäisyyttä tai asiaan liittyvien erojen todenperäisyyttä hakija ei kykene arvioimaan.

Hammastunturin paliskunta on suuri paliskunta. Suurin sallittu eloporomäärä on 5500, pinta-ala on 251230 ha ja poronomistajia on peräti 89 kpl (lähde: Paliskuntain yhdistys ry). Hakija on tietoinen siitä, että tässäkin paliskunnassa on jonkinlainen jako tokkakuntiin. Paliskunta on lausunnoissaan muista kullankaivuhankkeista todennut, että tämä alue millä hakija toimii, kuuluu Kutturan tokkakuntaan, mutta hakija ei ole tietoinen tämän tokkakunnan jäsenten tai porojen lukumäärästä tai sen tarkoista rajoista. Tokkakunta ei ole oikeudellinen termi, sillä poronhoitolaki ei sitä tunne. Hakija on tietoinen, että se on yleinen tapa jakaa alueita ja vastuita sekä tehdä yhteistyötä paliskuntien sisällä.

Kullankaivajia hämmentää se, että saamelaisalueella poronhoito on motorisoitunut aivan samalla tavalla tai ehkä jopa enemmän kuin suomalaisella poronhoitoalueella. Saamelaisten ja suomalaisten poronhoidon elementtien erottaminen on hyvin vaikeaa. Hammastunturin paliskunnan läheisyydessä on Kuivasalmen paliskunta, mikä on ns. suomalainen paliskunta. Siinä poronhoito tapahtuu lähes vastaavissa luonnonolosuhteissa ja hakijan näkemyksen mukaan se on lähes samanlaista kuin Hammastunturin paliskunnan poronhoito.

Saamelaisalueella poroja ruokitaan maastoon ja otetaan yhä useammin aitoihin keinoruokittavaksi koko talvikauden ajaksi, aivan kuten kaikkialla muuallakin. Hammastunturin paliskunnan tarkkaa tilannetta hakija ei tiedä, mutta on tietoinen, että ainakin jonkinverran näitä menetelmiä käytetään.

Paliskunnan raja-aitojen lisäksi käytetään runsaasti ylimääräisiä laidunaitoja ja ohjausaitoja sekä kujia, joilla porojen kuljetusta helpotetaan. Poronajossa käytetään helikoptereita, mönkijöitä, moottoripyöriä ja moottorikelkkoja ja porot kuljetetaan pitkiä matkoja teurastettavaksi teurastamoihin.

Hakijalla ei ole syntynyt alueella olleiden muiden lupa-alueilla työskennessään sellaista käsitystä, että hänen alueensa olisi ollut ongelmallinen ko. kuljetukseen tai mihinkään muuhunkaan poronhoitoon liittyen. Ainakaan sellaista väitettä ei olla esitetty – joidenkin muiden kaivupaikkojen osalta ko. väite on esitetty. Samoin nyt kyseessä olevan alueen osalta tämän kaltaisia kuljettamistarpeeseen liittyviä väitteitä ei olla esitetty.

Yleisesti jokainen kullankaivaja on velvollinen keskeyttämään työnsä poroisännän pyynnöstä porojen kuljetuksen ajaksi ja nekin kullankaivajat, joilla tällaista velvoitetta ei ole ollut, ovat näin toimineet. Yleisesti kullankaivajilla on ollut sellainen käsitys, että tämä menettely toimii ainakin kohtuullisesti.

Mikäli nyt kyseessä olevalla alueella on kuljetettu poroja tai on jatkossakin tarvetta kuljettaa poroja, tapahtuu se kullankaivusesongin jälkeen ja siitä ei ole ollut tietoja kullankaivajilla, eivätkä poromiehet ole siitä missään yhteydessä maininneet.

Hakija hakema lupa-alue on kokonaisuudessaan 7 hehtaariae. Hakija ei kuitenkaan käsittele koko aluettaan, eikä koko alue poistu porotalouskäytöstä, vaan kokonaisuudessaan hakijan toiminta vaikuttaa enimmillään n. 40% koko lupa-alueen pinta-alasta, mikä on $(7 \times 0,4) / 251230 = 0,000011$ osa paliskunnan pinta-alasta

Tästä alueesta kuitenkin mukaan huomattava osa alueesta ehtii maisemoitumaan vielä kaivun ollessa kesken – hakijan arvion mukaan vähintään puolet. Eli porotalouden käytöstä on hänen toimiensa vaikutuksesta enimmillään n. 20 % koko haetusta alasta eli 1,4 hehtaaria, mikä on 0,000005 (n. 5 miljoonasosaa) osa paliskunnan pinta-alasta.

Hakijan toimien vaikutusta poronhoidon kokonaistalouteen eli nettotuottoon on vaikea laskea, sillä porotalouden lihan myynnin tuotto on Lapissa kuluja pienempi (myyntituotto 7,50 euroa per kilo ja kulut 19,20 euroa per kilo). Euroiksi muutettuna hakijan toimien laituria pienentävä porotalousvaikutus on laskutavasta riippuen joistakin kymmenistä senteistä enintään yhteen euroon vuodessa.

Yhteisvaikutusten osalta hakija arvioi, että hänen suunniteltu toimintansa voisi laajimmillaan olla n. 2% Hammastunturin paliskunnassa tapahtuvasta tai suunnitellusta kullankaivusta. Näin kaikkien kullankaivajien kielteinen taloudellinen laidunalueiden pienemisestä tuleva kokonaisvaikutus paliskunnalle on porotuotannon kulut mukaan huomioiden noin 50 euroa vuodessa.

Tämä taloudellinen kuorma kohdistuu siis kaikkiin poronmistajiin – ei siis ainoastaan saamelaisiin poronmistajiin. Saamelaiseen ja muuhun porotalouteen kohdistuvan vaikutuksen erittely on haastavaa.

Kyseinen arvioitu 50 euron kokonaishaitta kohdistuu koko paliskunnan 89 poronmistajaan, mutta hakijalla ei ole tietoa, kuinka moni näistä on saamelainen. Todennäköisesti suurin osa on, mutta eivät varmaankaan aivan kaikki.

Hakija osoitti porotalouteen liittyvässä kohdassa toimiensa vähäisen vaikutuksen porotaloudelle – keskimääräinen vaikutus saamelaiseen kielen ja kulttuurin kokonaisuuteen on vielä tätäkin vähäisempi, sillä on yleisesti tiedossa, että 44%

saamelaisalueen poronomistajien tulosta on eläkettä, 28% on palkkatuloa muista töistä ja 14% on poronlihanmyyntituloa ja 14% on erilaisia porotalouteen liittyviä korvauksia tai tukia (MTT selvityksiä nro 156, 2008, s. 3 ja s. 23. sekä paliskuntien yhdistyksen www-sivut).

Tiedämme myös, että suurin osa saamelaisalueella asuvista saamelaisista ei ole porotalouteen mitenkään sidoksissa ja heidän tulonmuodostukseensa hakijan toiminnan porolaitumia pienentävä vaikutus ei vaikuta millään tavalla. Tätä porotaloudesta tuloja saavien osuutta kaikista saamelaisista emme tiedä.

Lisäksi hakija on tietoinen, että 67% saamelaisista (6964 hlöä /10463 hlöä) asuu nykyään saamelaisalueen ulkopuolella, eivätkä he ole sidoksissa porotalouteen ainakaan taloudellisessa mielessä lainkaan.

Hakijan arvion mukaan hänen hankkeensa kokonaisvaikutus on tunnistamattoman vähäinen, mutta enintään sadasmiljoonasosia saamelaisen aikuisväestön (n. 5795 äänioikeutettua hlöä saamelaiskäräjien vaalissa) kokonaistuloista.

Kun ei synny merkittäviä, kielteisiä, suoria taloudellisia vaikutuksia, ei hakijan näkemyksen mukaan voi syntyä myöskään talouden pienenemisestä johtuvia välillisiä kielteisiä kulttuurisia tai kielellisiä vaikutuksia.

Em. vaikutus liittyy laitumien pienenemiseen. Hakija tunnistaa sen, että alueella liikkuvat porot saattavat kuulla hänen koneidensa ääntä. Hakijan kokemuksen mukaan porot eivät välitä koneiden äänestä ainakaan silloin kun niitä ei kuljeteta, eivätkä ne ole mistään stressautuneita. Mikäli lähistöllä on petoja, porot hakeutuvat ihmisten, myös kullankaivajien, lähelle.

Kuljetuksen yhteydessä äänillä voi olla merkitystä, mikä hakijan käsityksen mukaan voidaan lupamääräyksillä poistaa ja on jo kullanhuuhdontalupiin liittyvillä määräyksillä poistettu.

Tero Kyllösen pyynnöstä – kullanhuuhdontalupailmoitukseen liittyen perustuen Tero Kyllösen kanssa käytyihin keskusteluihin, julkisiin asiakirjoihin saamelaisväestön määrästä ja kotipaikoista ja hakijan avustajan n. 40 vuoden

mittaiseen alueen tuntemiseen.

Antti Peronius, fm

